

Abies koreana, een compacte groeiwijze en veel kegels

De foto op de omslag van deze *Arbor Vitae* toont kegels van *Abies koreana*. Alom bekend om de compacte groeiwijze en de rijke dracht aan prachtige kegels die (een tijdje) opvallend blauw zijn.

Vraag: wat hebben *Abies koreana*, *Chamaecyparis lawsoniana*, *Cedrus libani* subsp. *atlantica* en *Picea omorika* met elkaar gemeen?

Antwoord: zij behoren tot de meest aangepaste coniferen in tuinen in Europa. Maar ook: behoren zij tot de 211 bedreigde soorten van de in totaal 615 coniferen species op deze aardbol.

Door allerlei oorzaken is het verspreidingsgebied van deze coniferensoorten zeer beperkt geworden en moet in sommige gevallen zelfs worden gevreesd voor uitsterven. Overmatige boskap, vernietiging van hun habitat (aanleg van skigebieden is er ooit één geweest), klimaatverandering, ziekten en plagen zijn enkele van de veel voorkomende bedreigingen. Wij zijn ons daar eigenlijk zelden van bewust omdat de bomen hier door stekken, enten of zaaien in ruime aantallen verkrijgbaar zijn. Hoe moet je daar tegenaan kijken? Zijn onze steden met tuinen en parken de refugia voor bedreigde boomsoorten (lees ook plantensoorten, diersoorten) van de toekomst? Stadsnatuur is volgens velen al de Nieuwe Natuur. Botanische tuinen richten

zich sinds jaren op het in standhouden van de biodiversiteit door genetisch materiaal van gegarandeerde herkomst aan te planten. Maar als die herkomst straks niet meer bestaat? Als ziekten en plagen, klimaatverandering en aanleg van nog meer skigebieden de biotopen hebben vernietigd? Deze sombere gedachten zijn mij ingegeven door het boek dat ik aan het lezen ben: *Inferno*, een thriller van Dan Brown. Het gaat over een doorgedraaide geleerde die de wereld wil redden door de wereldpopulatie aan mensen met de helft terug te dringen (tot een voor de wereld draagbaar niveau, zo stelt hij) door er een of ander virus op los te laten. De wereldpopulatie groeit inderdaad wel heel erg snel en dit bedreigt heel veel (denk aan genoemde coniferen op hun natuurlijke standplaats), maar of dat wat de geleerde voor ogen heeft de oplossing is weet ik niet. Ik heb het boek nog niet uit, maar de hoofdpersoon doet er alles aan om het ten uitvoer brengen van het plan te voorkomen.

Terug naar *Abies koreana* die, zoals de naam correct aangeeft, afkomstig is uit de bergen

van het zuidelijk deel van Zuid-Korea. En om precies te zijn nog slechts voorkomt op drie verschillende bergen op het vaste land en op een berg op het eiland Cheju (Quelpart). Begeleidende boom- en struiksoorten zijn onder meer de ons ook bekende *Cornus controversa*, *Betula ermanii*, *Picea jezoensis*, *Pinus koraiensis*, *Rhododendron dauricum* en *Sorbus commixta*. De boom is ingevoerd in Frankrijk rond 1905 maar pas beschreven door Ernest Wilson in 1920 (*Journal of the Arnold Arboretum*, 1: 188, 1920). Eén van zijn oorspronkelijke introducties gepland in 1917 is thans 18 meter hoog en staat nog in het Arnold Arboretum, Cambridge, Massachusetts, USA. Deze, toen nieuwe conifeer, was vrij snel populair doordat de nog jonge boompjes al op jonge leeftijd een grote hoeveelheid kegels produceren. Verder is de compacte groeiwijze een prettige eigenschap. Ook als kerstboom zijn ze de laatste jaren erg populair geworden. Van *Abies koreana* bestaan diverse cultivars die regelmatig worden aangeboden op kwekerijen en in tuincentra. Een hele bekende is 'Silberlocke' ('Horstmanns Silberlocke') een selectie van Horstmann uit Schneverdingen, Duitsland, die ook *Juniperus communis* 'Schneverdinger Goldmachangel' heeft geïntroduceerd. De naar boven toe gekromde naalden tonen de witte strepen (die bestaan uit rijtjes huidmondjes) aan de onderzijde en die de boom een bijzondere lichte uitstraling geeft. 'Schillerlocke' heeft nog sterker gekromde naalden. 'Oberon' is een groene dwergvorm met hele korte naalden, 'Blauer Eskimo' heeft een bolvorm met blauwe naalden, 'Grüne Spinne' is een bodembedekker.

De kegel van *Abies koreana* is, vergeleken met andere *Abies*-soorten, maar klein, 5-7 cm lang, 2,5-3 cm dik. De gepunte dekschubben steken een klein stukje buiten de kegel uit.

Abies koreana in het vroege voorjaar met kegels van het vorige jaar

Foto: Koos Slob

Vermeldenswaard is nog een andere Koreaanse *Abies* maar ditmaal meer uit Noord-Korea: *Abies nephrolepis* (*Abies sibirica* var. *nephrolepis*) een veel grotere boom die zich verder nog onderscheidt van *Abies koreana* door onder andere de langere naalden met vuilwitte rijtjes huidmondjes en sterker behaarde twijgen.

Abies nephrolepis heeft een veel groter verspreidingsgebied: ook in China en oostwaarts tot in Rusland. Deze soort heeft niet (nog niet) een bedreigde status maar ook hier dreigt al gevaar door overmatige kap. Misschien ook maar 'redden' door ze hier aan te planten voor sier- en kerstboom? 'Nephrolepissen' naast de 'Nordmannen' en 'Koreanen'? □

